

8

Gran o menut?

La caixeta de mistos

Això era una vegada un poble tan menut, que fins i tot tenia el nom en diminutiu: Benipoquet. Quan acabaren de fer les cases, es van adonar que s'havien oblidat de l'escola. «Mare de Déu de l'anda coixa! I ara què fem?», es preguntaven angoixats, perquè ja no quedaven diners ni espai per a fer l'escola.

Algú digué mig de broma que l'únic que cabia era una caixeta de mistos, i un altre algú, per seguir la broma, digué: «Doncs jo en tinc una». I la va traure al mateix temps que la sacsejava, que és el primer que es fa sempre quan es té una caixeta de mistos a la mà. Els quatre mestres del poble, però, que eren gent imaginativa i disposta, digueren: «A veure? Deixeu-nos-la».

Instal·laren la caixeta en un bon lloc i després, campanudament, amb tota la pompa i **circumstància** que feia al cas, l'obriren i es clavaren dins.

En aquesta unitat estudiarem:

- El verb
- El conte
- La esse sorda (s, ss, c i ç)
- La narració curta
- Diminutius i augmentatius

La gent del poble no s'ho podia creure. «Però, com és possible que s'hagen ficat allí dins?», deien, obrint unes boques com unes taronges i uns ulls com uns raps, o millor al revés: ulls com taronges i boques de rap. Al cap de poc temps **isqueren** els mestres i digueren que havien estat arreglant l'escola. Tots els xiquets del poble volien entrar i, l'un darrere l'altre, en fila índia entraren. Els 60!

Els adults miraven perplexos aquell prodigi, però desconfiaven i no s'atrevien a entrar, perquè els adults desconfien sempre, si no, no serien adults. Però quan els xiquets isqueren de la caixeta i començaren a contar que la seua escola era màgica, i que no els havia faltat espai, i que el temps se'ls havia fet tan curt, i que havien navegat per mars infestades de taurons i pirates, i davallat al centre de la Terra per un volcà i molts altres prodigis, als adults començà a picar-los la curiositat. La picor era tan gran que, a poc a poc, anaren entrant i també a ells els va il·luminar la llum màgica d'aquells mistos. Amb el temps, tot el poble de Benipoquet, encara que no era molt gran, cabé en la caixeta de mistos.

Aquell succés extraordinari no tardà gens a escampar-se, fins i tot a llocs i pobles on no havien sentit parlar mai de Benipoquet; i per a tot el món hi havia lloc i a tots arribava la llum sàvia i càlida d'aquella escola. Més avant, li posaren unes rodes perquè la caixeta de mistos poguera moure's amunt i avall i explicar per tot arreu com s'havia fet, perquè s'es-tenguera i cresquera l'exemple. I encara hui, sempre hi ha algú o altre que quan entra es pregunta: «Amb què deu estar feta aquesta caixeta que hi cabem tots?». I una veu baixeta, que ningú no sap d'on ix, contesta: «Amb tota la il·lusió del món».

CARLES CANO. *La màquina dels contes*

1. Contesta aquestes preguntes sobre la lectura.

- Quins personatges participen en la història?
- Qui és el protagonista?
 - Els quatre mestres.
 - Els xiquets.
 - Benipoquet sencer.
- On i quan ocorren els fets?

2. Ordena aquests fets tal com passen en el conte.

- Els xiquets es van ficar a la caixa de mistos.
- Com que no hi havia lloc per a l'escola, algú va traure una caixa de mistos perquè fera d'escola.
- Li posaren rodes a la caixa de mistos.

3. Fes memòria i respon. Com eren...

- Els mestres del poble?
- El poble?
- Els adults?
- L'escola?

4. Relaciona cada expressió amb el seu significat.

Campanudament.	• Molt oberts.
Amb tota la pompa i circumstància.	• Amb molta exageració.
Amb els ulls com unes taronges.	• Amb seriositat.

5. Busca en la lectura sinònims d'aquestes paraules i omple les graelles.

Llumins	M				S
Agitar	S				R
Ficar-se	C				E
Sorpresos	P				S
Preocupats	A				S
Envaïdes	I				S

6. Empra la fórmula inicial de la lectura i redacta un conte breu que porte per títol «Amb tota la il·lusió».

1. Observa i comenta la imatge.

La contacontes **explica** un conte.

Els xiquets **escolten** amb atenció.

La història **passà** molts anys arrere.

Les paraules **explica**, **escolten** i **passà** expressen accions o processos.
Les paraules que expressen accions o processos són **verbs**.

2. D'aquestes paraules, copia les que són verbs.

jugar	llegir	vendre	fort	pujar	llapis
taula	cadira	blanc	rondalla	muntanya	escriure

Un **verb** pot expressar accions que han passat abans (**passat**), que passen ara (**present**) o que passaran després (**futur**).

3. Llig aquest fragment de *Malson al tren Xocolate*, de Fina Casallerrey, i encercla els verbs que hi trobes.

Al iaio Manuel li agrada parlar com parlen els profetes: és feliç anunciant successos agradables que podran esdevenir en el futur i se sent terriblement desventurat quan endevina que alguna cosa dolenta succeirà, com en aquell moment a l'estació. Aleshores, es grata continuament, com un mico.

4. Classifica aquests verbs en una taula com aquesta.

berenem	aniran	beuen	cantaven	miraràs	dic	compreu	acampava	dormies
Passat			Present			Futur		

1. 4* Llig el text següent i fixa't en el so de la esse en les paraules destacades.

Em diuen Ferran i no m'agrada la verdura. Si és bullida em **sembla** que l'hagen remullada a la banyera **massa** estona i que **estiga** superllavada, ultraneta, **sense substància**. Si és fregida, la trobe **fastigosament** oliosa, però **arrebossada** és pitjor encara, perquè **sembla** que vaja **disfressada**.

Aquest migdia cal afanyar-se i dinar ràpid. Això és perquè a les **cinc** en punt he d'estar amb els pares a l'aeroport.

EVA PEYDRÓ. *Les vacances de Sàida*

2. Ara posa't la mà a la gola i llig les paraules amb esse sorda del text anterior en veu alta. Notes que vibren les cordes vocals?

En les paraules que tenen **s** (quan no està entre vocals), **ss**, **ç**, **ce** o **ci** les cordes vocals no vibren, perquè aquest és el so de la **esse sorda**.

3. Fixa't en aquestes paraules. Quines lletres porta davant i darrere el dígraf **ss**? Són vocals o consonants?

tassa gossa nassut professora pallasso

4. Ara mira com estan escrites aquestes paraules.

Digues quines lletres van darrere de **ç** i quines van darrere de **c**.

llança Vicent felicitat Puçol forçut lluç

5. Escriu, en cada columna, tres paraules que tinguin el so de la esse sorda. Pots consultar el diccionari.

Amb una s	Amb el dígraf ss	Amb la ç	Amb ce o ci

